

معادن ایران

کنفرانس تیسمار سر لشکر جهانبانی رئیس کل صناعت که در تاریخ پنجشنبه
۲۹ بهمن ۱۳۱۵ در دانشگاه جنگ ایراد شده
دوم سنگ نمک

- معادن گچ و نمک بقدری در کشور ایران زیاد میباشد که ذکر آن باعث تطویل کلام خواهد بود و ما در این جا بذکر مشهورترین معادن سنگ نمک قناعت میکنیم .
- در حوزه آذربایجان شرقی
 - نمکزار نیات — معدن نمک سرآب — معدن نمک ملان در کرم رود — معدن آلان برآغوش — معدن هرنس در ارومق انزلی — معدن نمک شروق در مرند — معدن نمک سفیدان نزدیکی تبریز — معدن لیوار جان در مرند — معدن نمک سعیدی در مرند
 - در حوزه آذربایجان غربی
 - نمکزارهای سواحل دریایچه و سائبه — نمکزارهای ساوجبلاغ و سالدوز — معدن نمک خوی
 - در حوزه اصفهان
 - معدن نمک حبیب آباد و بابک برخواستار — معدن جرقویه — معدن جامکی — معدن اردستان
 - در حوزه بوشهر
 - معدن نمک کلات و کرزما
 - در حوزه بندر عباس
 - معدن نمک آبی هرمز — معدن نیسانو
 - در حوزه لرستان و بروجرد
 - معدن نمک زابل — معدن هرو
 - در حوزه خراسان
 - معدن نمک سلطان آباد — معدن نیشابور — معدن بجنورد کالسور
 - در حوزه خمسه
 - معدن نمک حریت جام — معدن سبزوار
 - در حوزه خوزستان
 - معدن نمک دوزکند — معدن جیا طارم — معدن نمک چهره آباد و قره آماج
 - در حوزه خرمشهر
 - معدن نمک قعه مدرسه و سوغا — معدن شوشتر
 - در حوزه دشت گرگان
 - معدن نمک منگای
 - در حوزه سمنان
 - معدن نمک سرخه
 - در حوزه دامغان
 - معدن نمکزار نه فرسنگی شهر دامغان
 - در حوزه شاهرود
 - معدن نمک میامی
 - در حوزه طهران
 - معدن نمک حسن آباد و محمود آباد فیروزکوه — معدن ابوانکی و نجم آباد
 - در قم
 - معدن نمک قم

معدن نمك خلیجستان	در حوزه ساوه
معدن نمك میقان عراق - معدن نمك خرك رودبار	در حوزه عراق
معدن نمك رودبار - معدن فرقان	در حوزه قزوین
معدن نمك كاشان	در حوزه كاشان
معدن نمك آباد	در حوزه گیلان
معدن نمك گروس	در حوزه گروس
معدن نمك رستاق	در حوزه یزد
نمكزار راین - معدن نمك شهردار - معدن رفسنجان - معدن مرجان - معدن زرد	در حوزه کرمان
معدن نمكدان در جزیره قشم - معدن نمك جزیره لارك - معدن نمك جزیره هنگام	در جزایر جنوب

املاح پتاس - راجع بوجود املاح پتاس در کشور ما اطلاعات زیادی در دست نیست همینقدر معلوم شده است که در نزدیکی آران در حدود مامان ۳۵ کیلومتری شمال شرقی میانه طبقات کلفتی از گچ وجود دارد که در روی آن طبقه دیگری از سنك نمك قرار گرفته و در بالای این طبقه ، طبقه قرمز رنگ Karnallit کارنالیت که ترکیبی از کلرور دوپتاس و کلرور دومنگنزی ($KCl + MgCl_2 + 6H_2O$) هیدراته میباشد موجود است و آنهم از يك قشر نازك املاح پتاس پوشیده شده که شبیه به بولی هالیت Polyhalit (ترکیبی از سولفات دوپتاس و منگنز و کلسیم هیدراته میباشد) $K_2.Soy \times Mg.Soy + 2Ca.Soy + 2He_2$ نمك مزبور در کتب علمی به مثابته قزوين مامانیت Mamunit نامیده می شود .

املاح سودیوم و منیزی $NaCl + MgCl_2 + H_2O$ در رسوب دریا های نمك و باطلاحهای نمك و قسمتی در صحرا های نمكزار یافت می گردد .

معادن زاج $kalinit\ k_2Sov.\ Al_2(Sov)\ H_2O$

در زنجان و بزکوش کوه در نزدیکی ده زوزدار - مابین الموت و منجیل در نزدیکی طالش و در دامنه سیاه کوه و نزدیکی قزوین - وغیره یافت می شود .

بوراکس Na^3B^2Of در کوهستان کوه مرش در ناحیه سبزوار در اطراف دریاچه رضایه وجود معادن بوراکس بیش بینی می شود در کرمان در حدود شهر بابک نزدیک ده پاریز معادن ممتازی تعیین شده است معدنی مرکب از بوراکس و سودیوم و کالسیوم -

در باتلاق بین شهر بابک و دوشروم استخراج و برای مینا سازی مصرف می شود .

معادن شوره Salpêtre معادن شوره تا کنون در کشور ما کشف نشده است آنچه شوره تا کنون استخراج شده در خرابه های شهر های قدیم از بقایای کود های قدیم حاصل شده است .

گوگرد Souffre دو قسم گوگرد در کشور ایران موجود است يك قسم كه از ابرخه گوگردی حاصل گردیده و قسم دیگر رسوبی است كه از چشمه های آب معدنی دارای هیدروژن سولفور تولید شده است . مشهور ترین معادن قسم اول طبقاتی است از گوگرد كه در رهاغه آتش فشانی از قبیل دماوند و كوه نفتان در مكران رسوب کرده است معروفترین معادن قسم ثانی معادن جنوب سمنان در نزدیکی خوربان معادن نزدیکی طالش مابین دزفول و زورا در مغرب بندرعباس در نزدیکی خمیر - در جزایر هرمز و كیش - در كوشی نزدیک هویزه تقریباً در فاصله ۱۲۰ كيلومترى بوشهر در تخت سلیمان - در كوهستان كردستان معادلیكه قبلاً ذكر شد كاملاً مشخص ولی در اطراف هر يك مطالعات دقیقى تا كنون نشده است .
سنگهای نیمه قیمتی - از معادن سنگهای نیمه قیمتی معدن فیروزه نیشابور است كه از دیر زمانی استخراج می شود معدن لعل و كیرانات (شبیه بیاقوت) در نواحی مشهد یافت می شود .

مصالح ساختمانی - كیچ در ایران بقدری زیاد است كه شعردن معادن آن غیر ممكن همچنین سنگهای مختلف الشكل و مناسب برای ساختمان در کشور ایران بسیار است از قبیل سنگهای آهکی - سنگ قرمز شنی - سنگ سبز موسوم به توف Tuff كه در شمال ایران بمقدار زیادی یافت میشود . و اخیراً در توند ها مورد استعمال قرار گرفته سریانتین (Serqentin) نیز بمقدار زیادی موجود است تراورتن (Travertin) برای ساختمان ایستگاه طهران بكار برده شده است جنسی است از این سنگ كه از آهك و قیر تركيب یافته و دارای رنگ سیاه میباشد در تخت جمشید نیز بكار برده شده است معادن سنگ مرمر خراسان همچنین در توران پشت یزد معدن سنگی است آراكونیت (Aragonit) $CaCO_3$ كه از حیث رنگ آمیزی بسیار زیبا و شبیه به مرمر میباشد و قصر همايونی كه اخیراً بنا شده از آن سنگ ساخته شده است . -
بقیه دارد